

การบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน*

สมกร ศิลาโชติ^{1*} สาโรจน์ แก้วอรุณ² สุดา เนตรสว่าง³ สุดาภรณ์ สืบสุติน⁴

¹ครู โรงเรียนขุนยวมวิทยา

²อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่

³อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่

⁴ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

*Corresponding author e-mail: samakorn.ss@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 200 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า ด้านการบริหารหุ่นส่วนองค์กรมี รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาคนวัดกร ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และด้านการบริหารฐานนวัตกรรมตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรม คือ ผู้บริหารต้องใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูลปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับอนาคต ร่วมมือกับภาคธุรกิจ ชุมชน โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกัน สร้างโครงการที่ตอบโจทย์ ดำเนินการให้มีความต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร ส่งเสริมให้เกิดการทดลองใช้นวัตกรรม บูรณาการนวัตกรรมเข้ากับระบบงาน แต่ต้องคำนึงถึงการให้เวลาปรับตัวเพื่อลดแรงต่อต้านการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ต้องจัดสรรทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมวัฒนธรรมที่เปิดกว้างต่อแนวคิดใหม่ๆ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาการบริหาร; โรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรม; ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

* Received: 7 April 2025, Revised: 02 May 2025, Accepted: 04 May 2025

Innovative Pilot School Administration of Secondary School Administrators under the Mae Hong Son Secondary Educational Service Area Office

Samakorn Silachot^{1*} Sarod Kaewarun² Suda Netsawang³ Sudaporn Suebsutin⁴

¹Teacher of Khunyuanwittaya School

²Lecturer of Faculty of Social Sciences and Liberal Arts, North-Chiang Mai University

³Lecturer of Faculty of Social Sciences and Liberal Arts, North-Chiang Mai University

⁴Educational Supervisor of The Secondary Educational Service Area Office Lampang Lamphun

*Corresponding author e-mail: sudanet35@hotmail.com

ABSTRACT

This research aimed to study the administration and development approaches of Innovative Pilot School Administration by secondary school administrators under the Mae Hong Son Secondary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 200 school administrators and teachers, as well as 6 experts selected through purposive sampling for interviews. The research instruments used included questionnaires and interviews, and data were analyzed using mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and content analysis. The research findings indicated that the overall administration of pilot schools in innovative education zones by secondary school administrators in Mae Hong Son was at a high level. When analyzed by category, all aspects were also rated at a high level. In descending order of mean scores, the highest-rated aspect was organizational partnership management, followed by innovator development, innovative leadership, and innovation-based administration, respectively. To further develop the administration for improving Innovative Pilot Schools, several strategies were considered. First, school administrators needed to use technology in data analysis and curriculum improvement to align education with future demands. Additionally, forming strong partnerships with businesses and communities helped create shared goals and sustainable projects. Moreover, school administrators were expected to possess a clear vision and actively promote staff engagement in decision-making processes. Encouraging innovation experimentation and integrating new ideas into school operations were also emphasized. However, managing resistance to change was crucial, and this could be achieved by allowing adjustment periods. Furthermore, schools needed to allocate resources and create a conducive environment to foster creative learning. Cultivating an organizational culture that embraced new ideas and continuous improvement was also essential.

Keywords: The approaches to Improving Management Effectiveness; Innovative Pilot School Administration; The Secondary School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเรื่องที่ยากเย็นแสนเข็ญ แม้จะมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษามากกว่า 10 ปี ก็ยังไม่สามารถทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศดีขึ้นได้อย่างทั่วถึง (ลัทธิกิตต์ ลาภอุดมการ, 2566) ด้วยข้อจำกัดของระบบการศึกษาแบบเดิม กับความต้องการและความคาดหวังแบบใหม่ ปัญหาการศึกษาของไทยที่มีความซับซ้อน และเรื้อรังทั้งในด้านโอกาส คุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการจึงนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา จากผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2562 - 2566 พบว่าประเทศไทยมีอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะด้านคุณภาพการศึกษาผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย สรุปได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ในวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ร้อยละ 50 และจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี 2566 ของนักเรียนทั่วประเทศพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำมาก คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกรายวิชา เช่นเดียวกันกับผลการทดสอบจากโครงการประเมินผลนักเรียนระดับนานาชาติ (Program for International Student Assessment - PISA) ซึ่งประเมินความสามารถในด้านการอ่าน (Reading) คณิตศาสตร์ (Mathematics) และวิทยาศาสตร์ (Science) ก็พบว่าคะแนนที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐานโลก และมีผู้สอบได้คะแนนต่ำกว่าระดับ "Below minimum มีจำนวนที่มากเช่นกัน" รวมถึงพบว่ามีค่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูงโดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับที่สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมากในทุกรายวิชา และพบว่านักเรียนจากโรงเรียนวิทยาศาสตร์และโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสาธิตเท่านั้นที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ PISA ในด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สูงกว่ามาตรฐาน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566)

นอกจากนี้การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพศึกษาและการประเมินคุณภาพ ในแนวทางที่ได้ดำเนินการผ่านมามากว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และยังสร้างภาระจำนวนมากให้แก่ครูและสถานศึกษา การบริหารจัดการระบบการศึกษามุ่งสร้างมาตรฐานความ "เหมือน" ทั้งที่ข้อเท็จจริงระบบต้องการ "คุณภาพบนความหลากหลาย" การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างจำกัด ทำให้สถานศึกษาของรัฐต้องรับภาระจากคำสั่งเพื่อปฏิบัติงานต่าง ๆ จนทำให้ครูไม่สามารถใช้เวลาในห้องเรียนได้เต็มที่" (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของกลุ่มธุรกิจการเงินเกียรตินาคินภัทร (KKP Research) ที่ชี้ว่าสาเหตุหลักของปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยคือ การจัดสรรงบประมาณที่ไม่ตรงจุดคุณภาพครูไม่พร้อมสำหรับการปฏิรูปการศึกษาในไทย การประเมินผลการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับการสร้างแรงจูงใจให้ครูและโรงเรียนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน นอกจากนี้ หลักสูตรและตำราเรียนของไทยยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีผลทำให้การเรียนการสอนตลอดไปจนถึงการสอบ

ยังคงเน้นการจดจำเนื้อหา มากกว่าการเรียนรู้เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง (ลัทธกิตต์ ลาภอุดมการ , 2566)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าระบบการศึกษาของไทยมีขนาดใหญ่และถูกออกแบบการจัดการศึกษาจากส่วนกลางในขณะที่แต่ละพื้นที่มีสภาวการณ์ ข้อมูล บริบท ปัญหา ศักยภาพ และเงื่อนไขที่หลากหลาย นั่นหมายถึงการมีโจทย์ของการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการประกาศนโยบายแบบเหมารวมหรือการจัดการศึกษา "เสื้อโหล" ให้กับโรงเรียนแต่ละแห่งที่มีบริบทต่างกันจึงยากต่อการพัฒนาที่จะให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะ และมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งมาจากข้อเสนอของภาคีเพื่อการศึกษาไทย (Thailand Education Partnership: TEP) ที่ก่อตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันขององค์กรภาคเอกชนภาครัฐ และภาคประชาสังคม ที่มีจุดร่วมกันในการมุ่งปฏิรูปการศึกษาไทยภายใต้แนวคิดระบบการศึกษาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม เสนอแนวทางการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาผ่านคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเข้าสู่สภาการศึกษา (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2562) ต่อมาจึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขึ้น โดยเห็นสมควรว่าประเทศไทยควรต้องมีการพัฒนาการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีความใฝ่เรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความรู้เท่าทันโลก และมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน และให้รัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ และลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริงสมควรกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้น เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งขยายผลนวัตกรรมไปใช้ในสถานศึกษาอื่น (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2562)

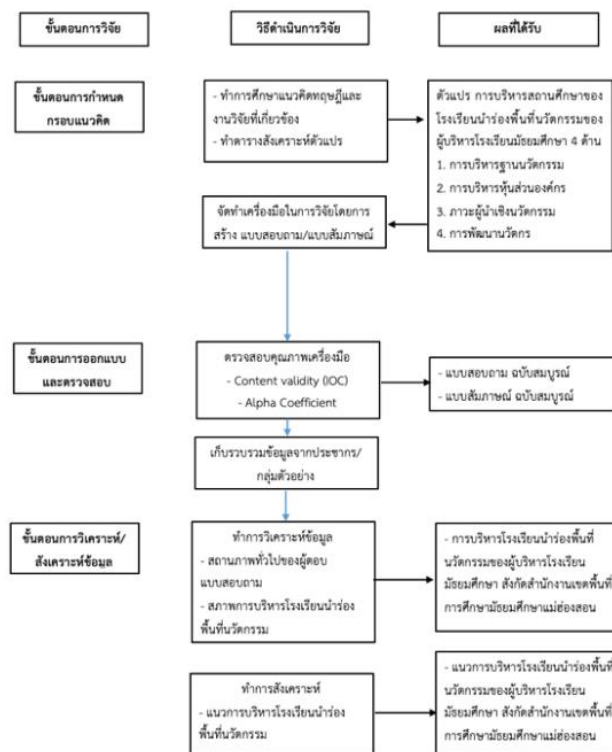
เพื่อปฏิรูปการจัดการศึกษาของประเทศไทย แนวทางการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้ถูกกำหนดขึ้นในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศหน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนตามแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อเอื้ออำนวยให้คนในพื้นที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับพื้นที่ และตามบริบท โดยต้องเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน แต่ละพื้นที่ที่สามารถสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่มุ่งไปสู่รูปแบบใหม่ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา มีการกระจายอำนาจและให้อิสระ เพิ่มความคล่องตัวในการบริหารรวมถึงการสร้างภาคีเครือข่ายให้เกิดขึ้นในพื้นที่ แต่ว่าการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมมีความแตกต่างจากการบริหารจัดการสถานศึกษาในรูปแบบเดิม มีความจำเป็นอย่างมากที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการตีความและทำความเข้าใจกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 แต่ในการบริหารจัดการองค์กร

ผู้นาองค์กรต่างมีการตีความและมีแนวทางการบริหารจัดการที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลทำให้รูปแบบการบริหารและประสิทธิภาพการบริหารต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ และ นาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการบริหารโรงเรียนที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อทราบถึงการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอนว่าเป็นอย่างไร และจะมีแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ภาพ แสดงกรอบแนวคิดงานวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน เป็นการวิจัยผสมวิธี คือ ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน และเพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรม ใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดของ วาทีนิ พูลทรัพย์ (2564), สุนทรี วรรณไพเราะ และสมพงศ์ พลไชย (2566), ดำรง ศรีอร่าม (2566), สุภาพ ผู้รุ่งเรือง (2567), ศิวาวุฒิ รัตนะ และคณะ (2566) และสงวน อินทร์รักษ์ (2566) มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารฐานนวัตกรรม 2. ด้านการบริหารหุ้นส่วนองค์กร 3. ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และ 4. ด้านการพัฒนานวัตกรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย 6 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2567 มีจำนวนผู้บริหารทั้งหมด 22 คน และครูทั้งหมด 389 คน รวมทั้งสิ้น 411 คน (ระบบสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2567 โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608 อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ, 2565 : 53) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 22 คน และครู 178 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Proportional Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนของแต่ละโรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งตามคำถามวิจัย 2 ข้อ ได้แก่

คำถามข้อที่ 1 การบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน เป็นอย่างไร

1. แบบสอบถามการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารฐานนวัตกรรม จำนวน 10 ข้อ 2) ด้านการบริหารหุ้นส่วน

องค์กร จำนวน 10 ข้อ 3) ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จำนวน 10 ข้อ 4) ด้านการพัฒนานวัตกรรม จำนวน 10 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) (อ้างถึง ในธนิต รัตนศักดิ์ดา, 2565 : 55)

คำถามวิจัยข้อที่ 2 แนวทางการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน ควรเป็นอย่างไร

1. แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน จำนวน 6 คน

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 แบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามที่ปรับตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ส่งให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) รวมไปถึงความครอบคลุมของข้อคำถามและความชัดเจนทางภาษาโดยค่า ดัชนี IOC ที่ได้เป็นค่าเฉลี่ยจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าของความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (กิงกาญจน์ สุขสำราญ, 2565 : 57)

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์และมีความเหมาะสมไปทดลอง (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่เป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียง กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนสบเมยวิทยา และ โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 202 - 204 อ้างถึงใน ธนิต รัตนศักดิ์ดา, 2565 : 54) ได้ค่าแอลฟาตามวิธีของครอนบาคเท่ากับ 0.99

4.2 แบบสัมภาษณ์

1. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ของเนื้อหา ข้อมูล และข้อคำถาม

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในปีการศึกษา 2567 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนแล้วจึงนำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์และนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ที่ได้ จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามหัวข้อหลักที่กำหนดไว้มาสรุป ข้อมูล และนำเสนอโดยวิธีเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน รายด้าน

การบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหาร	ระดับปฏิบัติการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการบริหารฐานนวัตกรรม	3.93	0.63	มาก
ด้านการบริหารหุ้นส่วนองค์กร	4.09	0.61	มาก
ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	4.03	0.62	มาก
ด้านการพัฒนานวัตกรรม	4.05	0.62	มาก
โดยรวม	4.03	0.62	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ดังนี้ ด้านการบริหารหุ่นส่วนองค์กร ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.62) และด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารฐานนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.63) เมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารฐานนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) , S.D. = 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ทันสมัย สามารถรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.58) และสถานศึกษามีโครงสร้างองค์กรยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ สถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้ม ทิศทางและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.77) ด้านการบริหารหุ่นส่วนองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ สถานศึกษามีการแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ เพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ สถานศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.59) และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ เครือข่ายความร่วมมือเกื้อหนุนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.66) ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม สามารถค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นนักคิด นักพัฒนา มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.61) และผู้บริหารมีความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสามารถเปลี่ยนนวัตกรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมขององค์กร ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.64) และด้านการพัฒนานวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ สถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.52) และสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และเป้าหมายด้านนวัตกรรมที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ สถานศึกษามีพื้นที่ในการสร้างสรรค์กิจกรรมและผลงานนวัตกรรม สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.73)

2. แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม นำข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ด้านการบริหารฐานนวัตกรรม

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ด้านการบริหารฐานนวัตกรรม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา คือ

1. ผู้บริหารต้องใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน
2. ผู้บริหารต้องสร้างหลักสูตรต้องยืดหยุ่นและสอดคล้องกับตลาดแรงงาน
3. ผู้บริหารต้องสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นวัฒนธรรมของสถานศึกษา
4. ครูต้องมีทักษะใหม่และปรับตัวได้
5. โรงเรียนต้องร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและประสบการณ์เรียนรู้
6. ผู้บริหารต้องมีระบบประเมินผลที่แม่นยำและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

เพราะฉะนั้นการพัฒนาการบริหารฐานนวัตกรรม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา คือ ผู้บริหารต้องปรับตัวให้สามารถวิเคราะห์แนวโน้มทางการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย โดยการบริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันต้องอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญ พร้อมปรับหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับตลาดแรงงาน โรงเรียนต้องส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ครูต้องมีทักษะใหม่และสามารถปรับตัวได้ นอกจากนี้โรงเรียนควรร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและประสบการณ์การเรียนรู้ ขณะที่ผู้บริหารต้องมีระบบประเมินผลที่แม่นยำและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งหมดนี้จะช่วยให้โรงเรียนสามารถเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเผชิญกับความท้าทายของอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการบริหารหุ้นส่วนองค์กร

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ด้านการบริหารหุ้นส่วนองค์กร เพื่อให้เครือข่ายความร่วมมือเกื้อหนุนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา คือ

1. ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและชุมชนต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้น
2. ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนมากขึ้นหากเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน – การฝึกงานและการพัฒนาหลักสูตรเชื่อมโยงกับตลาดแรงงานเป็นแนวทางที่ดี

3. การสนับสนุนต้องเป็นระบบและต่อเนื่อง – การใช้เทคโนโลยีช่วยติดตามโครงการเป็นสิ่งสำคัญ

4. การสร้างเป้าหมายร่วมกันกับภาคีเครือข่ายและสร้างความไว้วางใจระหว่างภาคีเครือข่าย

5. การให้รางวัลและการยอมรับเป็นแรงจูงใจที่ดีสำหรับภาคเอกชน

เพราะฉะนั้นการพัฒนาการบริหารหุ้นส่วนองค์กร เพื่อให้เครือข่ายความร่วมมือเกื้อหนุนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาการศึกษา พร้อมให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในโครงการที่แสดงผลลัพธ์ชัดเจน เช่น การฝึกงานและหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ควรใช้เทคโนโลยีช่วยติดตามและประเมินโครงการเพื่อให้การสนับสนุนมีประสิทธิภาพ การสร้างเป้าหมายร่วมกันและความไว้วางใจกับภาคีเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการให้รางวัลและการยอมรับเพื่อกระตุ้นให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งหมดนี้จะช่วยให้ระบบการศึกษามีความยั่งยืนและตอบโจทย์ความต้องการของสังคมได้ดียิ่งขึ้น

3. ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อให้ผู้บริหารสามารถเปลี่ยนนวัตกรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมองค์กร คือ

1. ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนนวัตกรรม
2. การมีส่วนร่วมของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญ – ต้องมีพื้นที่ให้ทดลองและมีแรงจูงใจที่เหมาะสม
3. การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง
4. ผู้บริหารต้องบูรณาการนวัตกรรมเข้ากับระบบงานประจำวันของโรงเรียน
5. การติดตามผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็น

เพราะฉะนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อให้ผู้บริหารสามารถเปลี่ยนนวัตกรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมองค์กร คือ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรมโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ผ่านพื้นที่ทดลองและแรงจูงใจที่เหมาะสม เทคโนโลยีควรถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง พร้อมกับการบูรณาการนวัตกรรมเข้ากับระบบงานประจำวันของโรงเรียน นอกจากนี้ การติดตามผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้แนวทางการบริหารสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการพัฒนานวัตกรรม

แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ด้านการพัฒนาวัตกรรม เพื่อให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการสร้างสรรค์กิจกรรมและผลงานนวัตกรรม สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ คือ

1. โรงเรียนต้องมีพื้นที่และมีทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์
2. วัฒนธรรมที่เปิดกว้างต่อแนวคิดใหม่ ๆ และการลองผิดลองถูกเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา
3. การใช้เทคโนโลยีช่วยให้กระบวนการสร้างสรรค์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและไร้ขีดจำกัด
4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ ทำให้นักเรียนได้รับโอกาสที่หลากหลายขึ้น
5. การสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมช่วยให้วัฒนธรรมแห่งการสร้างสรรค์เติบโตอย่างยั่งยืน

เพราะฉะนั้นการพัฒนาวัตกรรม เพื่อให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการสร้างสรรค์กิจกรรมและผลงานนวัตกรรม คือ โรงเรียนควรมีพื้นที่และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พร้อมปลูกฝังวัฒนธรรมที่เปิดกว้างต่อแนวคิดใหม่ ๆ และการลองผิดลองถูก เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้กระบวนการสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและไร้ขีดจำกัด นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ จะช่วยเปิดโอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับนักเรียน สุดท้าย การให้แรงจูงใจที่เหมาะสมจะช่วยให้วัฒนธรรมแห่งการสร้างสรรค์เติบโตอย่างยั่งยืนในโรงเรียน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งด้านการบริหารฐานนวัตกรรม ด้านการบริหารหุ้นส่วนองค์กร ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และด้านการพัฒนาวัตกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการศึกษาข้อมูลและบริบท มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย สามารถรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีการจัดการองค์กรโดยให้เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างองค์กรสามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ง่าย สามารถวิเคราะห์แนวโน้ม ทิศทางและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมเชิงพื้นที่และขยายผลถ่ายทอดนวัตกรรมนำไปสู่การเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมถึงสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายในและองค์กรภายนอกที่มีบทบาทในการเกื้อหนุนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมให้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นนักคิด นักพัฒนา มีวิสัยทัศน์

กว้างไกล ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและสร้างแรงบันดาลใจ ผ่านการแสดงออกทั้งทางด้านบุคลิกภาพ และ สมรรถนะ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน และค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ สามารถเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรม รวมถึงสามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานสามารถคิดค้นนวัตกรรม กระตุ้นจิตใจให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์ ผ่านการส่งเสริมการเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการประเมินผล สนับสนุนให้ ครูและผู้เรียนร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมให้มีความเหมาะสมและเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับ วาทีนี พูลทรัพย์ (2564) ที่กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาในแต่ละพื้นที่ต้องมีการศึกษาข้อมูลและบริบทสร้างความร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่เพราะโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่เสมอโดยเฉพาะ ดังนั้นการสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ นอกจากนี้การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการที่จะเปลี่ยนแปลง และนำนโยบายการปฏิบัติซึ่งปัจจุบันการขับเคลื่อนการบริหารงานต่างๆ ล้วนมีการพัฒนาและต่อยอดมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้นำจึงต้องนำนวัตกรรมการบริหาร หรือนำสิ่งใหม่มาผลิตคิดคิดค้น และพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างทันท่วงทีและเป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่บุคลากรทางการศึกษาได้อีกทางหนึ่ง เนื่องจากทรัพยากรทุกอย่างที่อยู่ภายใต้องค์กรแห่งนวัตกรรมนั้นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลมาเป็นตัวขับเคลื่อนงานในทุกมิติทั้งตัวผู้บริหาร ครู และผู้เรียนล้วนมีความสัมพันธ์กันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เนื่องจากในทุกตำแหน่งต้องมีแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรมให้มีเหมาะสม แล้วนำไปขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมจึงจะประสบผลสำเร็จดังความมุ่งหมายขององค์กรได้ เช่นเดียวกันกับ ดำรง ศรีอร่าม (2566) ที่ให้ข้อมูลว่าสถานศึกษาต้องใช้กระบวนการบริหารเชิงระบบ แบบ POLC โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT) กำหนดแผนกลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียน กำหนดแนวทางการดำเนินการ นำนวัตกรรมการบริหารเข้ามาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา กำหนดนโยบาย การบริหารโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมโดยกำหนดอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงาน วางแผนระบบใหม่หรือ เปลี่ยนแปลงระบบที่ดีอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สร้างรูปแบบในการบริหารโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยสร้างความตระหนักและค่านิยมของโรงเรียน ร่วมกัน สร้างแรงจูงใจในการทำงานขับเคลื่อนของครูและบุคลากร มอบหมายภาระงานให้ครูและ บุคลากรดำเนินการอย่างชัดเจน สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผู้บริหารเป็นผู้นำด้านวิชาการในการขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนวัตกรรมในพื้นที่ให้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของชุมชน

2. แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน คือ ผู้บริหารต้องปรับตัวให้สามารถวิเคราะห์แนวโน้มทางการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ให้ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูล ปรับปรุง

หลักสูตรให้สอดคล้องกับอนาคต ต้องร่วมมือกับภาคธุรกิจ ชุมชน โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างโครงการที่ตอบโจทย์ ดำเนินการให้มีความต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร ส่งเสริมให้เกิดการทดลองใช้นวัตกรรม บูรณาการนวัตกรรมเข้ากับระบบงาน แต่ต้องคำนึงถึงการให้เวลาปรับตัวเพื่อลดแรงต่อต้านการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ต้องจัดสรรทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมวัฒนธรรมที่เปิดกว้างต่อแนวคิดใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทรี วรรณไพเราะ และสมพงศ์ พละไชย (2566) ที่ให้ข้อสรุปว่า ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน ประกอบด้วย 1. การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (Vision to Change) การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย สามารถรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และสามารถวิเคราะห์ แนวโน้ม ทิศทางและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทเชิงพื้นที่ในองค์กร 2. การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (Innovative Organization) การให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงพื้นที่ใหม่ๆ เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จ และนำพาองค์กรนวัตกรรมไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Collaboration Network) ความร่วมมือการทำงานขององค์กรภายใน หรือองค์กรภายนอกที่มีบทบาทในการเกื้อหนุน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ร่วมกันเป็นเครือข่ายในการทำงานในรูปแบบสถานการศึกษาหรือสมัชชาการศึกษาจังหวัด เพื่อบูรณาการการจัดการศึกษาในพื้นที่อย่างเป็นเอกภาพ นำสู่การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาด้านการบริหารฐานนวัตกรรม ด้านการบริหารพื้นที่ส่วนองค์กร ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และด้านการพัฒนานวัตกรรม ไปเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แม่ฮ่องสอน ควรนำแนวทางการพัฒนาด้านการบริหารฐานนวัตกรรม ด้านการบริหารพื้นที่ส่วนองค์กร ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และด้านการพัฒนานวัตกรรม ในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดอบรม สัมมนา PLC

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำแนวทางการบริหารโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมด้านการบริหารฐานนวัตกรรม ด้านการบริหารพื้นที่ส่วนองค์กร ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และด้านการพัฒนานวัตกรรม ไปออกแบบเป็นโมเดลการบริหารสถานศึกษาและศึกษาผลการใช้โมเดลการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2561). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ดำรง ศรีอร่าม. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. *วารสารวิชาการและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์*, 5(1), 33-50.
- ธนิต รัตนศักดิ์ตา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. (2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก. 102 - 120.
- ลัทธกิตต์ ลาภอุดมการณ์. (2566). *ทำไมคุณภาพการศึกษาไทยแย่ลงทุกปี?*. KKP Research โดยกลุ่มธุรกิจการเงินเกีย ร์ติ นา คิน ภัทร. https://media.kkpfgr.com/document/2023/Dec/KKP%20Research_Thai-education-quality_edit.pdf
- วาทีณี พูลทรัพย์. (2563). *องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรม*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิวาจุติ รัตนะ, สนั่น ประจงจิตร และชัยฤทธิ์ แสงสว่าง. (2566). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนนวัตกรรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 20(39), 137-143.
- สงวน อินทร์รักษ์. (2566). การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มจร” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย*, 11(1), 340-354
- สุนทรี วรรณไพเราะ และสมพงศ์ พลไชย. (2566). การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน. *วารสารวิชาการและวิจัยสหวิทยาการ*, 3(6), 367-384.
- สุภาพ ผู้รุ่งเรือง. (2567). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามแนวคิดองค์กรแห่งนวัตกรรม. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 12(46), 223-233.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2566/2567 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0*. บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2562). *โครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สนามปฏิบัติการเพื่อสร้างนวัตกรรมการศึกษาของประเทศ*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.